॥ ४१ ॥ ४२ ॥ पंचविंशकः वर्षैरितिशेषः ॥ ४३ ॥ सुविश्वस्तंभगवन्मायादौदृढनिश्चयं ॥ ४४ ॥ ४५ ॥ ४६ ॥ अवलोककःअवलोकनार्थी ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ ४९ ॥ सनातनःकृष्णः ॥ ५० ॥
॥५१॥५२॥५३॥५४॥५५॥ भवत्येवहीति धर्माधर्मफलयोर्विपर्ययंदृष्ट्वापुरुषःकर्मणःफलंकथंस्विदश्नातिईश्वरोवाकथंस्वित्कर्तास्तीतिधर्मेश्वरयोराक्षेपः ऋध्यतः समृद्धियुतान् ॥५६॥ कथंस्विदित्य

वैशंपायनउवाच तथावदतिवार्ष्णेयेधर्मराजेचभारत॥ अथपश्चात्तपोवृद्धोबहुवर्षसहस्रधृत्॥ ४१ ॥ प्रत्यदृश्यतधर्मात्मामार्कंडेयोमहातपाः॥ अजरश्चामरश्चैवरूपौदार्यगुणान्वितः॥४२॥ व्यदृश्यततथायुक्तोयथास्यात्पंचविंशकः॥ तमागतमृषिंवृद्धंबहुवर्षसहस्रिणं॥ ४३॥ आनर्चुर्ब्राह्मणाःसर्वेकृष्णश्चसहपांडवैः॥ तमर्चितंसुविश्वस्तमासीनमृषिसत्तमं॥ ब्राह्मणानांमतेनाहपांडवानांचकेशवः॥४४॥ कृष्णउवाच शुश्रूषवःपांडवास्तेब्राह्मणाश्चसमागताः॥ द्रौपदीसत्यभामाचतथाहंपरमंवचः॥ ४५॥ पुरावृत्ताःकथाःपुण्याःसदाचारान्सनातनान्॥ राज्ञांस्त्रीणामृषीणांचमार्कंडेयविचक्ष्वनः॥४६॥ वैशंपायनउवाच तेषुतत्रोपविष्टेषुदेवर्षिरपिनारदः॥ आजगामविशुद्धात्मापांडवानवलोककः॥ ४७॥ तमप्यथमहात्मानंसर्वेतेपुरुषर्षभाः॥ पाद्यार्घ्याभ्यांयथान्यायमुपतस्थुर्मनीषिणः॥ ४८॥ नारदस्त्वथदेवर्षिर्ज्ञात्वातांस्तुकृतक्षणान्॥ मार्कंडेयस्यवदतस्तांकथामन्वमोदत ॥ ४९॥ उवाचचैनंकालज्ञःस्मयन्निवसनातनः॥ ब्रह्मर्षेकथ्यतांयत्तेपांडवेषुविवक्षितं॥ ५०॥ एवमुक्तःप्रत्युवाचमार्कंडेयोमहातपाः॥ क्षणंकुरुध्वंविपुलमाख्यातव्यंभविष्यति॥ ५१ ॥ एवमुक्ताःक्षणंचक्रुःपांडवाःसहतैर्द्विजैः॥ मध्यंदिनेयथादित्यंप्रेक्षंतस्तेमहामुनिं॥ ५२॥ वैशंपायनउवाच तंविवक्षंतमालक्ष्यकुरुराजोमहामुनिं॥ कथासंजननार्थायचोदयामासपांडवः॥ ५३॥ भवान्दैवतदैत्यानामृषीणांचमहात्मनां॥ राजर्षीणांचसर्वेषांचरितज्ञःपुरातनः॥ ५४ ॥ सेव्यश्चोपासितव्यश्चमतोनःकांक्षितश्चिरं॥ अयंचदेवकीपुत्रःप्राप्तोस्मानवलोककः॥ ५५॥ भवत्येवहिमेबुद्धिर्दृष्ट्वात्मानंसुखाच्च्युतं॥ धार्तराष्ट्रांश्चदुर्वृत्तानृध्यतःप्रेक्ष्यसर्वशः॥ ५६॥ कर्मणःपुरुषःकर्ताशुभस्याप्यशुभस्यवा॥ सफलंतदुपाश्नातिकथंकर्तास्विदीश्वरः॥ ५७॥ कुतोवासुखदुःखेषुनृणांब्रह्मविदांवर॥ इहवाकृतमन्वेतिपरदेहेथवापुनः॥५८॥ देहीचदेहंसंत्यज्यमृग्यमाणःशुभाशुभैः॥ कथंसंयुज्यतेप्रेत्यइहवाद्विजसत्तम॥ ५९॥ ऐहलौकिकमेवेहउताहोपारलौकिकं॥ क्वचकर्माणितिष्ठंतिजंतोःप्रेतस्यभार्गव ॥ ६०॥

स्योभयत्रसंबंधः ॥५७॥ कुतोवेति स्वभावात्कर्मणोवा अंत्येइहैवपरत्रापिवा कृतंकर्मणासाधितंसुखमन्वेतीत्यर्थः ॥५८॥ शुभाशुभैःकर्मभिःसद्योविनाशिभिरिहवाकारीर्यादिभिर्वृष्ट्याद्यर्थंविहितैः परत्रवादेहत्यागेसतिकथंसंयुज्यतेकिमाश्रित्यचकर्माणितिष्ठंतीतिफलस्यव्यभिचारादाशुविनाशित्वादाश्रयाभावाच्चेतित्रेधाप्राक्कर्मसद्भावाक्षेपः ॥५९॥६०॥